

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 453/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť P. Š., Ž., zastúpeného advokátom JUDr. J. Ď., Ž., vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 13 ods. 1 písm. a) a základných práv podľa čl. 16, čl. 17 ods. 1 a 5, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 1, 2, 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8 Co 436/2010 z 19. apríla 2011 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 16 C 259/2004 z 10. júna 2008 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 195/2010 z 28. októbra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. augusta 2011 doručená sťažnosť P. Š. (ďalej len „sťažovateľ“, v citovanom texte aj „navrhovateľ“),

ktorou namietal porušenie čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 13 ods. 1 písm. a) a základných práv podľa čl. 16, čl. 17 ods. 1 a 5, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 1, 2, 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 436/2010 z 19. apríla 2011 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 C 259/2004 z 10. júna 2008 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 195/2010 z 28. októbra 2010.

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení navrhovateľa v súdnom spore o vydanie nehnuteľností, určenie vlastníckeho práva a určenie neplatnosti kúpnych zmlúv proti odporcom Mesto Ž. a spoločnosti T., s. r. o., Ž., vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 259/2004. Okresný súd rozsudkom z 10. júna 2008 návrh sťažovateľa „v celom rozsahu“ zamietol. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd rozsudkom sp. zn. 8 Co 56/2009 z 26. januára 2010 rozsudok okresného súdu potvrdil a pripustil dovolanie proti tomuto rozsudku. O dovolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 195/2010 z 28. októbra 2010 tak, že zrušil rozsudok krajského súdu z 26. januára 2010 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, lebo „*preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť*“. Podľa právneho názoru najvyššieho súdu „*odvolací súd sám nevyslovil a riadne nezdôvodnil svoj právny názor na položenú dovolaciu otázku...*“, a pokiaľ „*odvolací súd nevysloví právny názor, ktorým zodpovedá celú dovolaciu otázku trpí jeho rozhodnutie vadou spočívajúcou v nedostatku, resp. nezrozumiteľnosti dôvodov rozhodnutia...*“ (citované z odôvodnenia predmetného uznesenia najvyššieho súdu, pozn.). Následne krajský súd opätovne „*preskúmal rozhodnutie (okresného súdu, pozn.) v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O. s. p.) a rozsudok okresného súdu podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil ako vecne správny. Vo veci odvolací súd dovolanie nepripustil*“.

3. Podľa názoru sťažovateľa „*sťažnosťou dotknutý Krajský súd v Žiline nesprávne interpretoval a v rozpore s Ústavou aplikoval na daný prípad príslušné zákonné*

ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku § 120 ods. 1, OSP, pričom následkom vyššie uvedenej interpretácie zákona boli porušené čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy a základné práva sťažovateľa v čl. 16, čl. 17, ods. 1 a 5 a čl. 46 ods. 1, 2, čl. 47 ods. 2, 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy... Je nesporné, že súd vykonal v dostatočnom rozsahu dokazovanie, z ktorého však vyvodil nesprávny skutkový a právny záver a došlo k rozhodnutiu, ktoré nekorešponduje s vykonaným dokazovaním, právnou úpravou.“

4. Sťažovateľ (kvalifikovane právne zastúpený) navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo P. Š... podľa článkov čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy... a porušenie jeho základných práv v čl. 16, čl. 17, ods. 1 a 5 a čl. 46 ods. 1, 2, čl. 47 ods. 1, 2, 3, čl. 48 ods. 2 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru... bolo porušené postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Žiline č. k. 8 Co 435/2010-362 v spojení s Rozsudkom Okresného súdu v Žiline 16 C 259/2004-262, taktiež toto práva P. Š. bolo porušené uznesením Najvyššieho súdu SR 2 Cdo 195/2010.

Rozsudok Krajského súdu v Žiline, č. k. 8 Co 435/2010-362, Rozsudok Okresného súdu v Žiline 16 C 259/2004-262 uznesenie Najvyššieho súdu SR 2 Cdo 195/2010 sa zrušuje.“

5. Ústavný súd poznamenáva, že aj napriek tomu, že sťažovateľ viackrát v sťažnosti poukazoval, že mu *„nebolo priznané vlastnícke právo“*, porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v petite sťažnosti výslovne nenamietal.

II.

6. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 127 ústavy je systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z toho vyplýva, že ústavný súd zásadne nemá právomoc rozhodovať o takých sťažnostiach, o ktorých je oprávnený podľa platných právnych predpisov rozhodovať iný (všeobecný) súd.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05).

II.A.

K namietanému porušeniu sťažovateľových práv rozsudkom okresného súdu

11. Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie práv (pozri body 1 a 4) rozsudkom okresného súdu č. k. 16 C 259/2004-262 z 10. júna 2008 a konaním mu predchádzajúcim.

12. Z obsahu sťažnosti (a k nej pripojených písomností) vyplýva, že sťažovateľ proti predmetnému rozsudku okresného súdu podal riadny opravný prostriedok – odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 8 Co 56/2009 z 26. januára 2010. Ústavný súd preto nemá právomoc na konanie o tej časti sťažnosti, v ktorej sa namieta porušenie práv sťažovateľa predmetným rozsudkom okresného súdu.

13. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého rozsudku okresného súdu, pretože na základe podaného odvolania patrilo do právomoci krajského súdu. Z uvedeného dôvodu sťažnosti v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

14. Proti rozsudku krajského súdu z 26. januára 2010 podal sťažovateľ dovolanie, na základe ktorého najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 195/2010 z 28. októbra 2010 zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 8 Co 56/2009 z 26. októbra 2010 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

II.B.

K namietanému porušeniu sťažovateľových práv uznesením najvyššieho súdu

15. Sťažovateľ taktiež namietal porušenie označených práv, no najmä základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 195/2010 z 28. októbra 2010, ktorým zrušil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie najvyšší súd odôvodnil v podstatnom takto:

„... Dovolací súd sa predovšetkým zamerá na niektoré procesné otázky významné z hľadiska rozhodovania o dovolaní žalobcu s ohľadom na § 238 ods. 3 O. s. p., podľa ktorého je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, keď toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. V zmysle ustálenej súdnej praxe treba pod pojmom rozhodnutie odvolacieho súdu po právnej stránke zásadného významu chápať rozhodnutie, ktoré rieši dosiaľ nenastolenú alebo v iných súvislostiach prezentovanú a právne inak riešenú právnu otázku takým spôsobom, ktorý je významný zo širších hľadísk, teda nielen v konkrétnej prejednávanej veci. Uvedené oprávnenie odvolacieho súdu musí mať vždy povahu výnimočnosti a musí vychádzať z prísneho rešpektovania zákonných podmienok vymedzujúcich rozsah tohto oprávnenia.

Možnosť založiť prípustnosť dovolania najmä neznamená, že by odvolací súd bol oprávnený vysloviť prípustnosť dovolania kedykoľvek a úplne podľa svojej voľnej úvahy, jeho voľnú úvahu zákon striktno ohraničuje do rámca posúdenia zásadnosti rozhodnutia z právnej stránky. Odvolací súd musí v odôvodnení rozhodnutia bližšie vysvetliť svoj myšlienkový postup pri posúdení uplatneného nároku, uviesť, ktorú normu hmotného práva aplikoval na daný skutkový stav, a z akého dôvodu.

Procesná možnosť odvolacieho súdu založiť v zmysle § 238 ods. 3 O. s. p. prípustnosť dovolania nesmie ani v zákonom vymedzenom rámci právnej zásadnosti rozhodnutia viesť k prenášaniam ťažiska rozhodovania odvolacieho súdu na dovolací súd. Odvolací súd sa musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi okolnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukázaním na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré zaujal.

Dostatočné vysvetlenie skutkových a právnych záverov má v prípade dovolania pripusteného podľa § 238 ods. 3 O. s. p. osobitný význam, pretože účastník (dovolateľ) je oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve a len práve v konkrétne vymedzenej právnej otázke, pre ktorú bolo dovolanie prípustné. Odôvodnenie výroku zakladajúceho prípustnosť dovolania by mal odvolací súd formulovať tak, aby bolo v logickom súlade s odôvodnením rozhodnutia vo veci samej. Ak odvolací súd spomedzi viacerých, v konaní do úvahy prichádzajúcich alebo

účastníkmi vyslovených právnych názorov zvolil len jeden, musí dostatočne vysvetliť, prečo ho považoval za správny a prečo iný názor neprijal.

Vecnú správnosť rozsudku odvolacieho súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky skúmal len vo vzťahu k otázke zásadného právneho významu, pre ktorú bolo v danej veci pripustené dovolanie, ktorou bola otázka či je možné nárok žalobcu, ktorý vychádza z reštitučných predpisov uplatniť podľa všeobecných predpisov Občianskeho zákonníka ustanovení § 37 ods. 1 a vlastníckou žalobou podľa ust. § 80 písm. c) O. s. p.

V prejednávanej veci odvolací súd na úkor preskúmateľnosti a presvedčivosti napadnutého rozsudku v jeho odôvodnení jasne neuviedol, k akým záverom došiel pri riešení otázky zásadného právneho významu, o ktorú oprel prípustnosť dovolania.

Keďže odvolací súd sám nevyslovil a riadne neodôvodnil svoj právny názor na položenú dovolaciu otázku, ktorá zároveň vymedzuje rozsah preskúmania dovolaním napadnutého rozsudku, dovolací súd konštatuje nepreskúmateľnosť rozsudku v tomto rozsahu. Ako bolo uvedené vyššie, odvolací súd v prípade pripustenia dovolania voči svojmu potvrdzujúcemu rozsudku nielenže znáša povinnosť naformulovať dovolaciu otázku, ale sa ňou vo svojom rozhodnutí aj zaoberať a predložiť ním odôvodnený právny záver. Dovolací súd len preskúmava správnosť a zákonnosť tohto právneho záveru. Dovolací súd sa následne svojím právnym názorom buď stotožní s názorom odvolacieho súdu (dovolanie zamietne), alebo zaujme opačné stanovisko (napadnuté rozhodnutie zruší alebo zmení). Nemôže však sám túto otázku riešiť. Pokiaľ odvolací súd nevysloví právny názor, ktorým zodpovedá celú dovolaciu otázku, trpí jeho rozhodnutie vadou spočívajúcou v nedostatku, respektíve nezrozumiteľnosti dôvodov rozhodnutia. Takéto rozhodnutie je v rozpore s právami účastníka konania a zakladá vadu rozhodnutia podľa § 237 písm. f) O. s. p., pretože je ním účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom. Nedostatok dôvodov alebo ich nezrozumiteľnosť totiž bráni účastníkovi konania v možnosti riadne a konkrétne sa vyjadriť proti tomuto rozhodnutiu pre prípad podania opravného prostriedku, ktorý zákon pripúšťa a zároveň fakticky znemožňuje možnosť preskúmania rozhodnutia súdom príslušným na konanie o tomto opravnom prostriedku.

S ohľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O. s. p., § 243d ods. 1 O. s. p.).“

16. Z výroku uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 195/2010 z 28. októbra 2010 vyplýva, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu sa konanie o návrhu sťažovateľa (bod 2) neskončilo.

17. Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia najvyššieho súdu (pozri bod 4) ako dovolacieho súdu v danom prípade nemôže byť samo osebe dôvodom na sťažovateľom tvrdené porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd neodmietol sťažovateľovi poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Sťažovateľ má/mal možnosť v ďalšom štádiu konania pred krajským súdom uplatniť ochranu označených práv aj svoju argumentáciu týkajúcu skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že má/mal ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany tohto práva, ktorého porušenie namieta vo svojej sťažnosti. V danej etape konania sa súdne konanie nachádzalo v štádiu druhostupňového konania na krajskom súde, ktorý vo veci opätovne konal v súlade s názorom dovolacieho súdu.

18. Ústavný súd konštatuje, že táto okolnosť (bod 17) vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu na preskúmanie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 28. októbra 2010. Sťažovateľ má/mal možnosť uplatniť ochranu svojich práv v konaní pred krajským súdom. Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, I. ÚS 219/2011).

19. Ústavný súd aj napriek tomu na záver poznamenáva, že dôvody uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 195/2010 z 28. októbra 2010 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných procesných noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery.

II.C.

K namietanému porušeniu sťažovateľových práv rozsudkom krajského súdu

20. Sťažovateľ sa vo svojej sťažnosti domáhal tiež vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 436/2010 z 19. apríla 2011.

21. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu účelom práva na súdnu a inú právnu ochranu vrátane práva na spravodlivé konanie je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

22. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnými predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“).

23. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby bol účastník konania v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane odvolacieho konania či konania o dovolaní. Z toho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich

uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07, I. ÚS 290/09, I. ÚS 308/2011).

24. Rovnako ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

25. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

26. Ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku (odvolania či dovolania) uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného odvolania či dovolania vôbec boli naplnené.

27. Ústavný súd z týchto hľadísk preskúmal rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 8 Co 435/2010 z 19. apríla 2011, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 16 C 259/2004 z 10. júna 2008. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala

svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že krajský súd sa zaoberal a vysporiadal s dôvodmi sťažovateľa, ale pretože sa s nimi nestotožnil, potvrdil prvostupňové rozhodnutie.

28. V odôvodnení svojho rozhodnutia po oboznámení výsledkov konania (jeho skutkových a právnych záverov) a rozhodnutia prvostupňového súdu, odvolacích dôvodov sťažovateľa, vyjadrení odporcu v 1. rade, svojho rozhodnutia (rozsudku sp. zn. 8 Co 56/2009 z 26. januára 2010), dovolacích dôvodov sťažovateľa a podstaty uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 195/2010 z 28. októbra 2010 krajský súd *«ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené podľa § 202 O. s. p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.), preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O. s. p.) a rozsudok okresného súdu podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil ako vecne správny. Vo veci odvolací súd dovolanie nepripustil.*

V preskúmanej veci odvolací súd z vykonaného dokazovania prvostupňovým súdom mal preukázané, že sa navrhovateľ návrhom podaným na Okresnom súde v Žiline dňa 18. 8. 2004 domáhal voči odporcovi 1/ vydania nehnuteľností, a to parc. KN č. 2089 - ostatná plocha o výmere 232 m² a parc. KN č. 2090 - záhrada o výmere 532 m², vedených na liste vlastníctva č. 1100 pre kat. úz. Ž. pre odporcu 1/. V návrhu poukázal na to, že so správnym predchodcom odporcu 1/ Československým štátom - Mestský národný výbor v Ž. uzavrel dňa 6. 2. 1987 kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti, a to parc. EN č. 2089, č. 2090 a rodinný dom súp. č. 891. Uvádza, že túto kúpnu zmluvu považuje za neplatnú od samého začiatku podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože ju neurobil slobodne, vážne z toho dôvodu, že na neho bol zo strany kupujúceho vyvíjaný veľký psychický nátlak k odpredaju nehnuteľností, lebo tieto pozemky mali slúžiť ako verejné priestranstvo - zeleň. Nehnuteľnosti odpredať nechcel, pretože tam žil a býval. Zo strany právneho predchodcu odporcu ho navštevovali pracovníci aj doma, vyvolávali ho na mestský úrad a psychicky ho tlačili k tomu, aby svoje nehnuteľnosti odpredal. Vyhrážali sa, že v prípade ak nehnuteľnosti neodpredá, bude celý jeho majetok vyvlastnený, nedostane

ani ½-icu z toho, čo mu ponúkajú v kúpnej zmluve. Kúpna cena za pozemky predstavovala sumu 10.300,- Kčs. Tvrdil, že pracovníci právneho predchodcu odporcu 1/ sa mu vyhrážali, že ak nebude spolupracovať, nebudú mu v Ž. „kvitnúť ruže“. Pri niekoľkých takýchto jednaniach boli prítomní aj svedkovia, cudzie osoby, J. K., V. G., ktorých žiadal vo veci vypočítať a ktorí mali potvrdiť, že bol pod veľkým nátlakom, aby zmluvu ohľadne predaja nehnuteľnosti podpísal. Uviedol, že dňa 21. 7. 2004 doručil odporcovi žiadosť o vydanie veci. Odporca sa k jeho žiadosti nevyjadril. Poukázal na to, že susedné pozemky KN č. 2087 a č. 2088 odporca 1/ vydal na základe rozhodnutia Okresného súdu v Žiline vo veci sp. zn. 7 C/1277/1992 pôvodnému majiteľovi.

Počas konania odporca 1/ nehnuteľnosti odpredal odporcovi 2/ T., s. r. o., so sídlom Ž., a to kúpno-predajnou zmluvou, ktorej vklad bol povolený Katastrálnym úradom, Správa katastra Ž. pod č. V 3133/05.

Navrhovateľ podaním zo dňa 18. 01. 2006 rozšíril návrh a žiadal, aby súd určil, že aj zmluva medzi odporcami 1/, 2/ ohľadne nehnuteľností parc. KN č. 2089 a č. 2090 je neplatná. Žiadal, aby odporcovia 1/, 2/ boli povinní vydať mu parc. č. 2089 a č. 2090, vedené na LV č. 1100 pre kat. úz. Ž. oproti jeho povinnosti vrátiť odporcovi 1/ kúpnu cenu 10.300,- Sk.

Navrhovateľ rozšíreným návrhom zo dňa 12. 03. 2007 sa domáhal určenia, že kúpna zmluva uzatvorená medzi ním a právnym predchodcom odporcu 1/ zo dňa 06. 02. 1987, predmetom ktorej bol prevod parc. č. 2089 a č. 2090 pre kat. úz. Ž. je neplatná. Zároveň žiadal určiť, že kúpna zmluva uzatvorená medzi odporcami 1/, 2/ ohľadne nehnuteľností č. 2089 a č. 2090 pre kat. úz. Ž., vklad ktorej bol povolený pod č. V 3333/05 je neplatná. Žiadal určiť, že je výlučným vlastníkom predmetných parciel a odporcovia 1/, 2/ sú povinní mu ich vydať oproti jeho povinnosti vrátiť odporcovi 1/ kúpnu cenu 10.300,- Sk. Uvádzal, že má naliehavý právny záujem na určení podľa § 80 písm. c/ O. s. p. v tom, aby bol odstránený stav v rozpore s § 37 a nasl. Občianskeho zákonníka, aby bol dosiahnutý účel tohto súdneho konania s prihliadnutím na zmenu vlastníctva žalovaných nehnuteľností na označeného odporcu 2/. V ostatnom zotrval na skutočnostiach, ktoré uvádzal v pôvodnom žalobnom návrhu.

Okresný súd vo veci vykonal podrobné dokazovanie výsluchom účastníkov, svedkov, listinnými dôkazmi a návrh navrhovateľa v jednotlivých petitoch v plnom rozsahu zamietol.

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Požiadavkou slobodného urobenia právneho úkonu sa vylučuje platnosť úkonu urobeného pod tlakom násilia a pod tlakom bezprávnej vyhrážky.

Prvostupňový súd sa v konaní dôsledne a podrobne zaoberal skutočnosťami tvrdenými navrhovateľom, že zo strany pracovníkov právneho predchodcu odporcu 1/ na neho bol vyvíjaný nátlak a bolo mu zo strany právneho predchodcu odporcu 1/ hrozené bezprávnou vyhrážkou, že musí odpredať predmetné nehnuteľnosti, v opačnom prípade mu „,ruže v Ž. nepokvitnú“.

Odvolací súd považoval odvolanie navrhovateľa za nedôvodné, bol toho názoru, že navrhovateľ nepreukázal bezprávnou vyhrážku takej intenzity, ktorá by bola spôsobilá vyvolať neplatnosť právneho úkonu – kúpnej zmluvy zo dňa 06. 02. 1987.

Prvostupňový súd v odôvodnení rozhodnutia vyhodnotil svedecké výpovede svedkov, ktorí v konaní mali preukazovať tvrdenia uvádzané navrhovateľom v návrhu. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozsudku prvostupňového súdu a s vyhodnotením okolností, za ktorých bola uzavretá kúpna zmluva medzi právnym predchodcu odporcu a navrhovateľom. Mal za to, že neboli preukázané také skutkové okolnosti, ktoré by boli v rozpore s podmienkou zásady slobody vôle účastníkov právneho úkonu a aj odvolací súd bol toho názoru, že kúpna zmluva zo dňa 06. 02. 1987 bola uzatvorená platne. Neplatnosť kúpnych zmlúv nie je možné vysloviť jednak tiež pre absenciu naliehavého právneho záujmu a pre nemožnosť zápisu takéhoto výroku do katastra nehnuteľností.

Pokiaľ prvostupňový súd zamietol návrh navrhovateľa ohľadne určenia jeho vlastníckeho práva k parc. KN č. 2089 a č. 2090, odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením zamietajúceho rozhodnutia prvostupňového súdu aj voči tomuto výroku, pretože navrhovateľ žiadnym spôsobom nepreukázal nadobudnutie vlastníckeho práva po dátume 06. 02. 1987, kedy predmetné nehnuteľnosti odpredal Československému štátu. Nepreukázal žiaden nadobúdací titul, na základe ktorého by bolo možné preskúmať, či sa stal vlastníkom predmetných nehnuteľností po uskutočnenom prevode dňa 06. 02. 1987.

Navrhovateľ sa domáhal vydania predmetných nehnuteľností odporcami 1/, 2/ oproti vráteniu kúpnej ceny za predmetné pozemky, odvolací súd v tomto smere poukazuje na správne odôvodnenie rozsudku okresného súdu, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožnil.

Navrhovateľ nepreukázal vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam a preto nie je aktívne legitimovaný na podanie návrhu na vydanie týchto parciel.

Pokiaľ v odvolacom konaní poukazoval navrhovateľ na analógiu medzi obdobným prípadom riešeným na Okresnom súde v Žiline v konaní sp. zn. 7 C/1277/1991, odvolací súd takúto analógiu nemohol konštatovať. Vo veci sp. zn. 7 C/1277/1991 sa navrhovateľka domáhala vydania nehnuteľností v zmysle reštitučného zákona č. 87/1991 Zb., pričom navrhovateľ vo svojom návrhu podanom na Okresnom súde v Žiline dňa 18. 8. 2004, ako aj v jeho jednotlivých rozšíreniach, žaloval o neplatnosť zmluvy podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

*Pokiaľ navrhovateľ vo veci žiadal, aby odvolací súd pripustil dovolanie v danej veci, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu a skutočnosti zásadného právneho významu v prejednávanej veci videl v tom, že má byť v rovnakom právnom postavení čo sa týka vydania nehnuteľností ako ďalší vlastníci susediacich nehnuteľností a nemôže byť s poukazom na Ústavu SR na jeho ťarchu ako osoby neznalej práva, ktorá nevyužila tzv. reštitučné nároky, lebo sa jednalo o relatívne krátky čas na podanie žiadosti o vydanie nehnuteľností, aby sa nemohol domôcť svojho vlastníckeho práva cez ustanovenia Občianskeho zákonníka odvolací súd zdôrazňuje, že reštitučné predpisy sú všeobecnými predpismi, akým je najmä Občiansky zákonník vo vzťahu špeciality. Tento vzťah sa rieši podľa zásady *lex specialis derogat legi generali*, to znamená že tam kde existuje špeciálna úprava, nemožno použiť všeobecnú. Existencia špeciálnej úpravy umožňuje uplatniť nárok (za splnenia zákonných podmienok) právo na vrátenie veci. Ak nárok uplatnený nebol alebo takejto požiadavke nebolo vyhovené, je vylúčená možnosť uplatniť toto právo inak, teda podľa všeobecných predpisov, pretože ako už bolo uvedené, reštitučná úprava je vo vzťahu k všeobecným predpisom úpravou špeciálnou. Pokiaľ navrhovateľ poukazoval na neznalosť práva vo vzťahu k uplatneniu nárokov, ktoré sú predmetom tohto konania, tento jeho argument vyhodnotil odvolací súd ako účelový.*

S poukazom na znenie dovolacej otázky poukazuje odvolací súd na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktoré riešili obdobnú otázku v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo/300/2008, 4 Cdo/130/2007, 2 Cdo/199/2007 a 2 Cdo/216/2006. Pre uvedené skutočnosti odvolací súd nepovažoval položenú dovolaciu otázku za otázku zásadného právneho významu a dovolanie vo veci nepripustil...».

29. Ústavný súd nadväzujúc na svoje už uvedené stanoviská a právne názory (body 21 až 26) opätovne zdôrazňuje, že čl. 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje ochrana viacerých záujmov, predovšetkým práva na prístup k súdu a práva na spravodlivý proces, ktorému ochranu poskytuje aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01) vrátane návrhu o námietke zaujatosti, alebo v prípade opravných konaní by všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil o ňom konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím (IV. ÚS 279/05, IV. ÚS 337/04).

30. V prípade sťažovateľa však nešlo o odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie základných práv, ale o prípad, keď právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie bolo v celom rozsahu realizované, aj keď nie podľa subjektívnych názorov sťažovateľa. Nespokojnosť sťažovateľa s obsahom rozhodnutia krajského súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným.

31. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím sú zlúčiteľné s označeným článkom ústavy a dohovoru.

32. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že tento svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, predmetné rozhodnutie obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia

príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

33. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozhodnutia presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

34. Ústavný súd v danej veci nezistil, že by napadnutý postup a rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 8 Co 436/2010 z 19. apríla 2011 boli svojvoľné a že by zasahovali do práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

35. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných procesných a hmotnoprávných ustanovení zákona (napr. Občiansky súdny poriadok, Občiansky zákonník), ako aj rešpektovanie právneho názoru najvyššieho súdu je namietaný rozsudok krajského súdu aj náležite odôvodnený.

36. Ústavný súd považuje postup krajského súdu pri preskúmaní rozhodnutia okresného súdu za legitímny a vylučujúci možné porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

37. Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením označených práv, a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti vo vzťahu ku krajskému súdu odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

38. Sťažovateľ okrem porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietal tiež porušenie čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy a základných práv upravených v čl. 16, čl. 17 ods. 1 a 5, čl. 46 ods. 2, čl. 47 ods. 1, 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

39. Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 (nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená; obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom), čl. 17 ods. 1 a 5 (osobná sloboda sa zaručuje; do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu), čl. 46 ods. 2 (kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy,

môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak...), čl. 48 ods. 2 (každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom; verejnosť možno vylúčiť...) a čl. 47 ods. 1, 2 a 3 ústavy (každý má právo odoprieť výpoveď, ak by ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkej osobe; každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdom... všetci účastníci sú si v konaní... rovní), ústavný súd sťažovateľovu sťažnosť v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú pre absenciu príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom a rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením označených základných práv (sťažovateľ neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o porušení týchto práv) a tiež z dôvodu právneho záveru ústavného súdu uvedeného v bodoch 36 a 37 (konanie súdu súladné so základnými právami podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemohlo spôsobiť porušenie ďalších sťažovateľom označených základných práv).

40. Ústavný súd napokon uvádza, že z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti musel odmietnuť sťažovateľovu sťažnosť aj v časti namietajúcej porušenie čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy, keďže tieto obsahujú základné princípy právneho štátu, vzhľadom na čo „nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych konaniach“ (I. ÚS 8/97, II. ÚS 821/00). K namietanému porušeniu označených článkov ústavy ústavný súd ešte poznamenáva, že predmetné ustanovenia predstavujú všeobecné zásady uplatňovania základných práv a slobôd upravených v druhej hlave ústavy a nemožno ich posudzovať samostatne, bez ich vzájomného pôsobenia (ako aplikačného pravidla) s konkrétnym základným právom alebo slobodou. Keďže v danom prípade ústavný súd v posudzovanej veci nezistil také porušenie označených základných práv, ktoré by odôvodňovalo následné uplatnenie ústavnoprávnej ochrany, je potrebné konštatovať, že postupom krajského súdu (a ani pred ním vo veci konajúcich všeobecných súdov) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 436/2010 a jeho rozsudkom z 19. apríla 2011 nedošlo k porušeniu uvedených článkov ústavy.

III.

41. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2011